

Maa- ja metsätalousministeriö
kirjaamo@mmm.fi

Lausunto luonnoksesta laiksi eläinten hyvinvoinnista ja laeista eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

Maa- ja metsätalousministeriö on pyytänyt lausuntoa luonnoksesta laiksi eläinten hyvinvoinnista ja laeista eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta. Eläinlääkärihygieenikkojen yhdistys ry (EHY ry) kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto ja lausuu asiasta seuraavaa.

Lakiluonnoksen rakennetta voisi selkeyttää, jotta siitä olisi nykyistä helpommin löydettävissä samaan kokonaisuuteen kuuluvat asiat. Luvut ”Yleiset periaatteet ja vastuu eläimistä”, ”Eläinten kohtelu” ja ”Eläinten hoito” sisältävät asioita, jotka voisivat kuulua näistä minkä tahansa otsikon alle, mikä hankaloittaa oikeiden pykälien löytämistä. Lisäksi luonnonvaraisia eläimiä koskevia pykälä on useassa luvussa. Käyttäjän kannalta olisi toivottavaa, että ne koottaisiin omaan lukuunsa.

8 § Eläinlajien ja eläintenpitoa koskevat rajoitukset

Lajilistat selkeyttävät valvontaa.

21 § Ruokinta ja juotto

Eläinten hyvinvoinnin valvonnan näkökulmasta on hyvä, että eläimen pysyvässä pito-paikassa vaadittaisiin jatkuva vedensaanti. Veden riittävän saannin valvonta on usein vaikeaa (esim. kantoveden varassa olevat eläimet).

25 § Eläinjalostus

Jalostukseen ja lisääntymiseen liittyvät lisäykset lakiin ovat tarpeellisia Tasapuolisen valvonnan toteuttamiseksi pykälän soveltamisesta tarvitaan asetus tai vähintään valtakunnalliset Ruokaviraston ohjeet.

26 § Löytöeläimet

Kunnan velvoite säilyttää löytöeläimiä on pidetty nykyisen lain mukaisena (15 vrk) poiketen aikaisemmasta lakiesityksestä. Säilytysaikaa tulisi lyhentää 10 vuorokauteen, mikä pienentäisi myös kustannuksia.

Esityksessä löytöeläinten kuljetusvelvollisuutta ei ole määritelty, joka tulee aiheuttamaan ongelmia löytöeläinten talteenotossa ja lisäämään valvontaviranomaisen työtaakkaa. Olisi toivottavaa, että kuljetuspalvelun järjestämisestä säädettäisiin.

29 § Avuttomassa tilassa olevan luonnonvaraisen eläimen hoito

Lisäys siitä, että kansalaiset voisivat ottaa loukkaantuneita luonnonvaraisia eläimiä hoitoon vain ensiapuluontoisesti ja lyhytaikaisesti on toivottu uudistus.

39 § Koiran- ja kissanpentujen tuontikielto

Koirien ja kissanpentujen tuontikiellossa eteenpäin myynnin kieltä kahden kuukauden kuluessa on tarpeellinen lisäys. Pykälään tulisi lisätä myös pysyvä luovutus, sillä usein pentutehtailuun liittyy harmaa talous. Kun maksu suoritetaan käteisenä ja kauppakirjaa ei tehdä, on myymisen osoittaminen hankalaa.

Lisäksi nykyisen pykälän nojalla väliaikainen luovutus olisi mahdollinen, jolloin myyjä voisi luovuttaa pennun määräajaksi "kokeiluun" ja myydä eläimen vasta määräajan täytyttyä. Väliaikaisen luovutuksen valvomisen kannalta kahden kuukauden rajoite on liian lyhyt. Aikaa tulisi lisätä kuuteen kuukauteen kuitenkin siten, että poikkeuksena pysyväle luovutuksella mainitaan hyväksyttävä syy (esim. omistajalla ilmennyt allergia). Aikarajan olisi oltava pidempi myös tuonnin kannattavuuden huonontamiseksi ja kaupanteon hidastamiseksi, jotta se olisi tehokas tapa estää pentutehtailua.

Pykälän rikkomisesta aiheutuvat seuraamukset olisi oltava sellaiset, että tuojan eläimen tuonnista saama voitto jää varmasti pienemmäksi kuin laittomasta tuonnista tuleva seuraamus.

Pykälästä jää epäselväksi mitä viranomainen tekee, jos maahan on jo tuotu alle puoli-vuotiaita pentuja. Tällä hetkellä EU:n sisältä tuoduille koirille aluehallintoviraston määräämä toimenpide eläintautiehtojen ja Traces-todistuksen puuttumisen vuoksi on koiran rokotus ja lääkitseminen ja eristys Suomessa määräajaksi. Suomessa ei tällä hetkellä ole virallista karanteenipaikkaa eikä löytöeläintaloja voida velvoittaa hoitamaan tautiriskineläimiä. Näin ollen eläimet jäänevät tuojan huostaan päätöksen teon ajaksi, joka johtaa pentujen jälleen myymiseen tai luovuttamiseen ennen viranomaistoimenpiteitä tai pennut jäisivät haltijalleen, mutta viranomainen voi vain kieltää myymästä niitä ennen kuin niitä on pidetty vähintään 2 kuukautta.

40 § Koirien ja kissojen myynti-ilmoitus

Myynti-ilmoitus on tarpeellinen lisäys. Myynti-ilmoituksissa käytetään usein kiertoilmauksia kuten "etsii uutta kotia" tai "luovutetaan". Siten pykälää ehdotetaan muutettavan seuraavasti: "Tarjottaessa myytäväksi tai luovutettavaksi"

56 § Toiminnanharjoittajan erät ilmoitukset ja toiminnassa tapahtuvat muutokset

Kiertävän eläinnäyttelyn ja sirkuksen kiertuepaikoista ja aikatauluista vaadittava ilmoitus helpottaa valvontaa.

57 § Kotieläinpihasta tehtävä ilmoitus

Ilmoitusvelvollisuus on hyvä ja helpottaa valvontaa.

60 §, liite 2. Ammattimainen tai muutoin laajassa mitassa tapahtuva seura- ja harrastuseläinten pito

Ammattimainen tai muutoin laajamittainen eläintenpito määriteltäisiin nykyistä tarkemmin ja perusteena käytettäisiin eläinten tai eläinten käytössä olevien häkkien, terrarioiden tai akvaarioiden määrää. On hyvä, että ammattimainen tai muu laajamittainen eläintenpito on määritetty selkeästi liitteessä 2.

Liitteessä 2 esitetyt eläinmäärät ovat varsin suuria: laajamittaista eläintenpitoa silloin, kun eläimiä ei myydä tai välitetä, olisi esimerkiksi vähintään kymmenen koiran pitäminen tai se, että eläimiä pidetään vähintään 30 häkissä. Valvonnan perusteella voidaan todeta, että määrät ovat korkeita ja tällaisen eläinmäärän pitäjällä on oltava jo varsin huomattavasti resursseja ja aikaa eläinten hoitoon.

78 § Tarkastus- ja näytteenotto

Pysyväisluonteisen asumien käytettävässä tilassa tulisi olla mahdollisuus tehdä tarkastus myös valvottaessa eläintenpitokieltoa. Tällä hetkellä pykälää tulkitaan siten, että pelkkä eläintenpitokielto ei mahdollista kotirauhan piiriin menemistä.

81 § Läsnäolo-oikeus

Opiskelijan läsnäolo oikeus on hyvä ja tarvittava lisäys lainsäädäntöön.

82 § Asiantuntijan ja avustajan käyttäminen

Lisäys asiantuntijan ja avustajan käyttämisestä on hyvä ja helpottaa valvontaa. Eläin-suojeluvalvonta tulisi tehdä työsuojelusyistä yksityisasuntoihin aina parityönä. Pykälässä tai sen perusteluissa olisi hyvä tarkentaa, voiko avustaja olla esimerkiksi vartijakoulutuksen suorittanut henkilö, jos tarvetta on ainoastaan tarkastuksen toteuttamisen turvaamiseen.

83 § Tarkastusmenettely ja asianosaisen kuuleminen

Nykyisestä eläinsuojelulaista poiketen pykälä ei anna mahdollisuutta myydä, luovuttaa tai lopettaa eläintä 98 § 1 ja 2 momentissa kuvatuin perusteluin omistajaa kuulematta silloin, kun omistaja ei ole viipymättä tavattavissa. Kuulemismenettelystä poikkeaminen on säädetty mahdolliseksi vain silloin, kun eläin on sen kokeman kivun ja kärsimyksen takia välittömästi lopetettava.

Tämä muutos tulee aiheuttamaan ongelmia erityisesti lemmikkieläinten säilytyksessä, kun ilman osoitetta olevia henkilöitä joudutaan tavoittelemaan yleistiedoksiannon kautta. Menettely vienee kohtuullisine kuulemisaikoinen helposti vähintään kolme viikkoa. Muutos aiheuttaisi tarpeetonta viivytystä ja lisäkustannusta tilanteissa, joissa omistaja on tosiasiallisesti hylännyt eläimensä.

Ehdotamme, että pykälän 2 momentti muutetaan seuraavasti: "Asianosaisen kuulemisesta säädetään hallintolain 34 §:ssä. Ennen tämän lain 95 §:n 2 momentissa, 96 §:n 1 momentissa, 97 §:n 1 momentissa tai 98 §:ssa tarkoitettuihin toimenpiteisiin ryhtymistä eläimen pitäjälle tai omistajalle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi vain, jos nämä ovat viipymättä tavattavissa.

87 § Valvontaviranomaisen ilmoitus- ja tiedonantovelvollisuus

1 momentissa säädettäisiin valvontaviranomaisen velvollisuudesta ilmoittaa eläinten hyvinvoinnin valvontaa koskevan asian vireilläolosta uuden alueen valvontaviranomaiselle, mikäli eläinten pitäjä muuttaa toimialueelta toiselle. Lisäys on hyvä, mutta tällä hetkellä kunnaneläinlääkäreillä ei ole pääsyä rekistereihin joista uusi asuinpaikka selviäisi. Siten valvontaviranomaisille olisi taattava pääsy väestötietojärjestelmään tai vastaavaan rekisteriin sillä laajuudella että lain vaatimat tiedot pystytään toimittamaan eteenpäin.

88 § Eräiden viranomaisten ja muiden tahojen ilmoitusvelvollisuus

Ehdotettu ilmoitusvelvollisuus on kannatettava ja selkeyttää nykytilannetta. Pykälän soveltamiseen tarvitaan ohjeistusta, jotta tiedonsaantioikeuden rajat olisivat selkeät.

91 § Ilmoitusvelvollisuus poliisille

Ehdotettu muutos on toivottu ja selkeyttää toimintaa.

92 § Viranomaisen toimet eläinten hyvinvointimääräysten vastaisen menettelyn johdosta

Kehotus ei ole hallinnollinen pakkokeino, joten sen sijoittelua lakiesityksessä kannattaa vielä harkita. Ehdotettu muutos kehotuksen käyttämisestä on tietyissä tilanteissa hyvä ja tuo viranomaisen käyttöön pakkokeinoja kevyemmän menettelyn.

97 § Kiireellisen hoidon hankkiminen

Lakiesityksen perustelujen mukaan aluehallintovirasto voisi ehdotetun lain § 116:n 1 momentin mukaan suorittaa kiiretoimenpiteestä aiheutuvat kustannukset niin sanottuna välirahoituksena eläinhoitolalle, josta eläimelle on hankittu hoitoa. Nyt, kun avustajien ja asiantuntijoiden käyttäminen on selkeästi määriteltä uudessa lakiehdotuksessa, se, että aluehallintovirasto maksaisi viranomaisen kiiretoimien kustannukset selkeästi aina ensin ja perisi kulut omistajalta helpottaisi käytännön kenttätöitä.

116 § Hallinnollisista pakkokeinoista ja löytöeläinten talteenotosta aiheutuvat kustannukset

98 § 1 mom mukaisesta väliaikaisesta kiireellisestä hoidosta koituvat kustannukset kuuluisivat 116 § mukaan asianosaiselle, mutta myös väliaikaisesta kiellosta ja toiminnan keskeyttämisestä (esimerkiksi kilpailun tai näyttelyn keskeyttäminen) voi aiheutua tosiasiallisia kustannuksia. Näiden kustannusten maksajasta ei olla ehdotuksessa sääntämässä mitään.

Ehdotamme, että 116 § ensimmäisen virkkeen jälkeen lisätään virke:

Myös valvontaviranomaisen määräämään 95 §:n 2 momentissa tarkoitettuun asian selvittämiseksi annetusta väliaikaisesta kiellosta ja 96 §:n 1 momentissa tarkoitettuun asian selvittämiseksi annetusta väliaikaisesta toiminnan keskeyttämisestä aiheutuvat kustannukset kuuluvat eläinten omistajan tai pitäjän tai toiminnan harjoittajan maksettaviksi.

5.1.2022

Riikka Åberg
Johtokunnan puheenjohtaja
EHY ry

